

Sygn. akt VU 1226/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 22 sierpnia 2013 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1226/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy J. P. prawa do emerytury.

Od decyzji powyższej J. P. odwołał się w dniu 2 września 2013 roku. Wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych.

Na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2014 roku wnioskodawca sprecyzował odwołanie wnosząc o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od 1 sierpnia 1975 roku do 31 sierpnia 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. w B. k/B. oraz od 5 kwietnia 1994 roku do 3 czerwca 1997 roku w (...) S.A. w B. na stanowisku operatora wężła betoniarskiego.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

J. P., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 19 czerwca 2013 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat. Niekwestionowany przez ZUS staż pracy w warunkach szczególnych wynosi łącznie 1 rok, 6 miesięcy i 13 dni. Jest to okres zatrudnienia od 18 czerwca 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku w (...) Spółce z o.o. w N. na stanowisku operatora wężła betoniarskiego.

Wnioskodawca przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, ale złożył wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na dochody budżetu państwa.

(okoliczności niesporne)

W okresie od 10 czerwca 1975 roku do 31 marca 1994 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. w B. k/B.. W świadectwie pracy wystawionym wnioskodawcy pracodawca podał, że był on zatrudniony na stanowiskach operatora betoniarki (...), montera szalunków stalowych, ślusarza brygadzisty i ślusarza.

(dowód: świadectwo pracy k. 15 w aktach ZUS)

W trakcie zatrudnienia w ww. zakładzie pracy wnioskodawca pracował na następujących stanowiskach pracy:

- od 10 czerwca 1975 roku do 31 marca 1975 roku jako mechanik sprzętu;
- od 1 kwietnia 1976 roku do 16 października 1980 roku jako operator wytwórni (...);
- od 18 grudnia 1981 roku do 30 września 1984 roku jako operator wytwórni (...);
- od 1 października 1984 roku do 31 marca 1994 roku jako brygadzista ślusarz-mechanik, ślusarz brygadzista, ślusarz.

Podczas zatrudnienia w (...) wnioskodawca pracował na budowach eksportowych w okresach: od 17 października 1980 roku do 17 października 1981 roku w Libii, od 4 listopada 1986 roku do 30 kwietnia 1987 roku w NRD oraz od 14 maja 1990 roku do 31 lutego 1991 roku w ZSRR.

Na budowach eksportowych wnioskodawca nie był operatorem wężła betoniarskiego, wykonywał wówczas prace ślusarskie.

(dowód: umowa o pracę z dnia 10 czerwca 1975 roku, umowy o pracę na budowie eksportowej z dnia 16 października 1980 roku, z dnia 29 października 1986 roku i z dnia 1 marca 1990 roku, angaże z dnia 31 marca 1976 roku, 17 marca 1979 roku, 8 października 1980 roku, 6 stycznia 1982 roku, 20 listopada 1982 roku, 30 maja 1983 roku, 31 stycznia 1984 roku, 29 września 1984 roku, 27 listopada 1984 roku, 29 stycznia 1985 roku, 4 stycznia 1986 roku, karta obiegowa zmiany z dnia 29 lutego 1988 roku, angaże z dnia 5 maja 1988 roku, 18 lutego 1989 roku, 31 marca 1989 roku, 26 czerwca 1989 roku, 24 sierpnia 1989 roku, 5 września 1989 roku, karta obiegowa zmiany z dnia 11 maja 1990 roku, 1 października 1990 roku, 15 maja 1991 roku, 1 czerwca 1994 roku, 25 lipca 1991 roku, 1 sierpnia 1991 roku, 2 sierpnia 1992 roku, 25 maja 1993 roku, karta szkolenia w zakresie bhp z lutego 1988 roku w aktach osobowych wnioskodawcy, kserokopie wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy k. 23, 25 w aktach ZUS, zeznania wnioskodawcy k. 35, 36, 37 w aktach sprawy)

Jako operator wężła betoniarskiego typu S. w okresach od 1 kwietnia 1976 roku do 16 października 1980 roku oraz od 18 grudnia 1981 roku do 30 września 1984 roku wnioskodawca sterował procesem produkcji betonu. W skład wężła betoniarskiego wchodziły podciągarka do kruszywa, zasyp do pojemnika (wózka), mieszarka do kruszywa. Operator wężła ważył cement na wadze, a następnie wsypywał cement i kruszywo do mieszarki dolewał wodę i środki chemiczne do mieszanki.

(dowód: zeznania świadków A. P. i L. B. k. 31-32, 33, zeznania wnioskodawcy k. 35, 36, 37 w aktach sprawy)

Przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. w B. k/B. nie wystawiło wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

(okoliczność niesporna)

W okresie od 5 kwietnia 1994 roku do 3 czerwca 1997 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) S.A. w B.. W świadectwie pracy, umowie o pracę i angażach wystawionym wnioskodawcy pracodawca podał, że był on

zatrudniony na stanowisku ślusarza-mechanika maszyn do produkcji materiałów budowlanych i ślusarza-mechanika. W legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy podano natomiast, że był on zatrudniony na stanowisku ślusarza-mechanika.

(dowód: świadectwo pracy k. 15, kserokopie wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy k. 25 w aktach ZUS, umowa o pracę k. 8, angaże z dnia 1 marca 1996 roku k. 2, 1 kwietnia 1996 roku k. 3 1 września 1996 roku k. 4)

W trakcie zatrudnienia w (...) S.A. w B. wnioskodawca pracował jako operator wężła betoniarskiego typu S. oraz jako operator wózka widłowego. W ww. zakładzie pracy było dwóch operator wężła betoniarskiego i jak była taka potrzeba, to wnioskodawca zajmował się obsługą wózka widłowego.

(dowód: zeznania wnioskodawcy k. 36, 37 w aktach sprawy)

(...) S.A. w B. nie wystawiła wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udawdaniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie

postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, a w dniu (...)ukończył 60 lat. Co prawda wnioskodawca przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, ale złożył wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na dochody budżetu państwa.

Organ rentowy uznał, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki zatrudnienia w warunkach szczególnych co najmniej przez 15 lat. Wnioskodawca twierdził zaś, że legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, albowiem pracował w takich warunkach w okresach od 1 sierpnia 1975 roku do 31 sierpnia 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. w B. k/B. oraz od 5 kwietnia 1994 roku do 3 czerwca 1997 roku w (...) S.A. w B. na stanowisku operatora wężła betoniarskiego.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do uwzględnienia odwołania wnioskodawcy i przyznania mu prawa do emerytury ze względu na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych.

Spośród spornych okresów zatrudnienia, możliwe jest zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach, jedynie okresów zatrudnienia od 1 kwietnia 1976 roku do 16 października 1980 roku oraz od 18 grudnia 1981 roku do 30 września 1984 roku w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. w B. k/B..

W okresach tych, co wynika w sposób jednoznaczny z angaży, kart obiegowych zmian, kart szkolenia bhp oraz wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej, wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace na stanowisku operatora wężła betoniarskiego. Wykonywanie pracy przez wnioskodawcę na tym stanowisku potwierdzają także zeznania przesłuchanych w sprawie świadków A. P. i L. B. oraz zeznania wnioskodawcy. Z zeznań tych wynika, że jako operator wężła betoniarskiego wnioskodawca ważył cement na wadze, a następnie wsypywał cement i kruszywo do mieszarki dolewał wodę i środki chemiczne do mieszanki.

W ww. okresach wnioskodawca wykonywał zatem prace wymienione w Wykazie A, Dziale V, poz. 14 i 15 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, tj. prace przy produkcji cementu i betonu kruszywowego.

Natomiast pozostałe okresy zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. w B. k/B. nie mogły zostać zaliczone do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Jakkolwiek bowiem przewidziane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń ograniczenia co do środków dowodowych nie obowiązują w postępowaniu sądowym, to dowody na te okoliczności mają być dowodami nie budzącymi wątpliwości, spójnymi i precyzyjnymi. Dowody te należy więc oceniać rygorystycznie i można dokonać na ich podstawie ustaleń faktycznych tylko wówczas, gdy spełniają one wyżej wymienione kryteria (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97, OSNP 1998/22/667).

Zgłoszeni przez wnioskodawcę świadkowie A. P. i L. B. nie potwierdzili okoliczności, że wnioskodawca pracował jako operator wężła betoniarskiego w okresie od 1 sierpnia 1975 roku do 31 sierpnia 1991 roku. A. P. zeznał, że w pewnym momencie wnioskodawca przestał być operatorem wężła i został ślusarzem w brygadzie remontowej, ale nie wie, ile pracował na tym stanowisku. Z kolei świadek L. B. wskazał, że na początku zatrudnienia wnioskodawca pracował w bazie sprzętu i transportu, gdzie był „chyba” mechanikiem. W tej sytuacji twierdzenia wnioskodawcy, że pracował na stanowisku operatora wężła betoniarskiego także w okresach od 1 sierpnia 1975 roku do 31 marca 1976 roku, a także od 1 października 1984 roku do 31 sierpnia 1991 roku, należało uznać za niewiarygodne. Twierdzenia te stoją bowiem w oczywistej sprzeczności z dokumentami zawartymi w aktach osobowych wnioskodawcy. Trudno

też zakładać racjonalnie, że pracodawca przez ponad 7 lat wystawiał wnioskodawcy angaże na stanowiska mechanika sprzętu, brygadzisty ślusarza-mechanika, ślusarza brygadzisty, ślusarza, które to angaże nie odpowiadały rzeczywiście wykonywanej przez niego pracy, skoro w angażach za okresy od 1 kwietnia 1976 roku do 16 października 1980 roku oraz od 18 grudnia 1981 roku do 30 września 1984 roku, wskazał wyraźnie, że wnioskodawca pracował wówczas jako operator wężła betoniarskiego.

Jak chodzi natomiast o przypadające w trakcie zatrudnienia w (...) okresy zatrudnienia na budowach eksportowych, to jest okresy od 17 października 1980 roku do 17 października 1981 roku w Libii, od 4 listopada 1986 roku do 30 kwietnia 1987 roku w NRD oraz od 14 maja 1990 roku do 31 lutego 1991 roku w ZSRR, to wnioskodawca sam przyznał, że w okresach tych nie miał do czynienia z produkcją betonu.

Odnosnie okresu zatrudnienia od 5 kwietnia 1994 roku do 3 czerwca 1997 roku w (...) S.A. w B., wskazać należy, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace, o jakich mowa w rozporządzeniu (por. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272 oraz z dnia 19 maja 2011 roku, III UK 174/10, LEX nr 901652).

W tej sytuacji nawet przy przyjęciu za wiarygodne zeznań wnioskodawcy, że we wskazanym wyżej okresie, wykonywał on prace operatora wężła betoniarskiego, które to zeznania, co należy podkreślić, stoją w sprzeczności z zachowanymi dokumentami w postaci angaży i wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy, to żądanie wnioskodawcy zaliczenia tego okresu do pracy w warunkach szczególnych nie mogło zostać uwzględnione. Jak bowiem zeznał wnioskodawca w spornym okresie pracował on nie tylko jako operator wężła betoniarskiego typu S., ale także jako operator wózka widłowego. Praca na stanowisku operatora wózka widłowego nie jest natomiast pracą wymienioną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, a zatem nie można uznać, że w okresie od 5 kwietnia 1994 roku do 3 czerwca 1997 roku wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych.

Innych dowodów na okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych w spornych okresach wnioskodawca nie zgłosił, mimo że na rozprawie w dniu 5 grudnia 2013 roku, został pouczony o ciężącym na nim obowiązku dowodowym i rodzajach środków dowodowych.

Biorąc pod uwagę powyższe uznać należało, iż w toku procesu wnioskodawca nie wykazał, by spełnił przesłankę wykonywania pracy w warunkach szczególnych w ilości co najmniej 15 lat (przy zaliczeniu do stażu pracy w takich warunkach okresów od 1 kwietnia 1976 roku do 16 października 1980 roku oraz od 18 grudnia 1981 roku do 30 września 1984 roku, staż ten nadal jest mniejszy niż 15 lat). Fakt ten skutkował koniecznością przyjęcia, że nie spełnia on wymaganych prawem warunków do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.